

REISVERSLAG STUDIEREIS 2012

Verslag studiereis 2012 (Sussex)

Deelnemer Jan Vissers maakte een verslag van de tweede studiereis naar Sussex (van 15 tot en met 20 mei). Hij verleende toestemming het hier (inclusief enkele foto's) te publiceren - waarvoor dank.

Via de gebruikelijke opstapplaatsen werden we door touringcarbedrijf Ghielen uit Beringe op een soepele wijze via België naar Calais vervoerd. Onderweg was er ruimschoots de tijd om weer kennis te maken met vroegere reisgenoten of de nieuwelingen. Dinsdag 15 mei werd volledig in beslag genomen door de heenreis, via de veerboot van Calais naar Dover, en, wennend aan het linksrijdende verkeer in Engeland, naar ons hotel in Eastbourne: Hydro Hotel aan de Mount Road. Een typisch Engels hotel waarin je nog heerlijk kon verdwalen maar uiteindelijk toch altijd op de goede plaats terecht kwam.

De reiscommissie had een prima reis voorbereid en onze reisleader, de heer Antoine Jacobs had zich goed ingelezen. De hele Engelse geschiedenis passeerde de revue, van de Romeinen tot de Engels-Franse oorlogen en van de Noormannen (Denen genoemd) tot de landheren en koningen. Alles werd op het goede moment naar voren gebracht en uit de doeken gedaan. De leiding werd gecompliceerd door mevrouw Lita Wiggers, voor de dagelijkse beslommingen, en niet te vergeten onze ervaren chauffeur, de heer Harri Beumers.

Het Romeins fort in Pevensy

De eerste dag, 16 mei, werd gestart met een bezoek aan een Romeins fort in Pevensy. Aan een inham vestigden de Romeinen zich hier om vanuit dit fort Engeland verder te overheersen. Alleen de ruime ommuring en de ruïne van het fort stonden nog overeind. Waarschijnlijk bestond de bebouwing binnen de muren uit houten gebouwen die in de loop der tijden allemaal verdwenen zijn. Maar alleen al de muren gaven een goed beeld van de grootte van de vesting en de macht die ervan uitstraalde. Tijdens de laatste oorlog werd het fort nog gebruikt als onderdeel van de verdedigingslinie die Engeland tegen een mogelijke Duitse inval moest beschermen.

Hierna werd koers gezet naar het plaatsje Battle. Hier werd in 1066 de beroemdste slag uit de Engelse geschiedenis gestreden, de Battle of Hastings. De Normandische hertog 'William the Conqueror', aan wie Engeland was beloofd, voerde er een hevige slag met de Angelsaksische koning Harold, die ook aanspraak maakte op de troon. Tijdens een filmpresentatie en tijdens een rondwandeling met behulp van een audioguide werd uitvoerig het verloop van de strijd beschreven. Vaak werd terug verwezen naar het beroemde 'Tapijt van Bayeux' waarop de strijd als een oud stripverhaal staat afgebeeld. Alweer vele jaren geleden maakte dit doek veel indruk op ons en nu nog meer. William (Willem de Veroveraar) won de strijd en uit dankbaarheid stichtte hij op de plaats van de strijd een grote abdij (Battle Abbey), ook als monument voor de duizenden soldaten die hier sneuvelen. In een van de overgebleven gebouwen is nu nog een school gevestigd.

Battle Abbey

Na de middag werd nog een bezoek gebracht aan de tuinen van Great Dixter waar we weer eens ouderwets van een mooie Engelse tuin met z'n vele heggen, paadjes en planten konden genieten. Op de terugreis bezochten we nog het Bodiam Castle, gebouwd in 1385 door Sir Edward Dalyngrigge, een ridder die in dienst van Eduard III zijn sporen had verdiend in de Honderdjarige Oorlog, mogelijk op verzoek van Richard II om de omgeving te beschermen tegen een Franse invasie.

Bodiam Castle

Omdat we op weg naar Lancing, het eerste bezoekadres op de tweede dag, door het plaatsje Piltown kwamen, vertelde Antoine tijdens de busreis het verhaal over de zogenaemde Piltown mens, de ontbrekende schakel tussen de aap en de mens, gevonden in 1912 door amateurpaleontoloog Charles Dawson. Een belangrijke vondst voor de evolutietheorie, maar helaas bleek in 1953 dat het hele zaakje vervalst was. Jammer. Inmiddels waren we bij Lancing College aangekomen. Een middelbare school op hoog niveau voor vijf- tot zeshonderd leerlingen, jongens en meisjes die vaak doorstromen naar de universiteit. De school werd gesticht in 1848, het gebouw stamt uit 1858. Wij bezochten alleen de kapel, uit 1875, gebouwd in Engels gotische stijl. Alles is nog in functie en goed onderhouden. Opvallend is hoe schoon het op het hele terrein is. Dit geldt overigens voor heel Engeland. Schone steden en straten, weinig zwerfvuil, een voorbeeld voor veel Nederlandse gemeenten.

Sheffield Park Garden, een landschapstuin is van een heel andere orde dan de eerder bezochte tuinen van Great Dixter. Hier konden we een echte lunchwandeling houden over de vele paden met steeds weer verrassende vergezichten. Prachtige oude bomen, zeer veel bloeiende hortensia's en andere planten.

De middag werd doorgebracht in Brighton en met name het suikerdooskasteel Royal Pavilion aldaar. Het werd eind achttiende eeuw gebouwd in opdracht van prins George van Wales in een niet benoembare stijl. Arabische, Chinese en hindoeïstische invloeden bepalen de sprookjesachtige indruk. Apart in die tijd was dat het gebouw met veel gietijzer werd opgebouwd. In 1850 kocht de stad Brighton het gebouw en werd het als museum ingericht.

Vrijdag 18 mei startten we met een bezoek aan het plaatsje Chichester waar de kathedraal en aansluitend de bisschopstuin werden bezocht. De van oorsprong romaanse kathedraal werd in 1108 ingewijd. De bouw stond onder leiding van bisschop Luffa. Op het einde van de twaalfde eeuw werd de kathedraal aanzienlijk uitgebreid in een Vroeg-Engelse stijl. De bijbehorende tuin werd in het begin van de negentiende eeuw aangelegd.

Fishbourne

Nadat we de lunch in een van die echte ouderwetse restaurantjes hadden gebruikt ging de reis naar Fishbourne. Daar werden pas in 1960 na graafwerkzaamheden voor een

waterleiding de restanten van een Romeins paleis gevonden. In een nieuw en mooi ingericht museum kregen we een rondleiding door een Duitse archeologe. Het paleis stamt uit de jaren 50 tot 60 na Christus. Overgebleven zijn vooral de prachtige mozaïekvloeren en de funderingen.

De laatste excursiedag werd in beslag genomen door bezoeken aan een tweetal kastelen waarvan het eerste in Arundel een echte topper was. Het kasteel wordt momenteel nog bewoond door de 17e graaf van Norfolk. Na de verovering van Engeland in 1066 verordonneerde Willem de Veroveraar dat er een keten van kastelen moest worden gebouwd. Roger de Montgomery bouwde eerst de grote toren van het kasteel Arundel. Later volgde de rest. Het kasteel van Arundel is befaamd om zijn grote collectie kunst. Men bezit een interessante verzameling meubilair uit de zestiende eeuw, tapijten en klokken. Maar ook de schilderijen zijn beroemd. Men bezit werken van Anthonie van Dijk, Gainsborough, Joshua Reynolds en vele andere Europese kunstenaars. We bezochten verder nog even de kathedraal en bekeken het oude dorpje.

Petworth House

Tenslotte brachten we in de middag nog een bezoek aan het Petworth House. In een gigantisch groot landschapspark ligt een tamelijk saai en groot landhuis dat in 1682 en 1763 voor het laatst werd verbouwd. Het behoort aan de familie Wyndham die vanaf 1750 een enorme kunstcollectie aanlegde. De manier van exposeren is echter niet meer van deze tijd: alles volgehangen, naast en boven elkaar. Daardoor komen de mooie kunstwerken (van onder andere de beroemde Engelse schilder William Turner) niet meer tot hun recht. In tegenstelling tot het kasteel van Arundel maakt Petworth House een beetje een verlopen indruk.

Hiermee kwam een einde aan ons excursieprogramma. Vier dagen goed gevuld met een prima programma. Voor de laatste keer reden we door het Engelse landschap terug naar Eastbourne. Een landschap gekenmerkt door hellingen en glooiingen, veel hagen, veel groen, afgewisseld met knalgele koolzaadvelden. Opvallend, ook in het landschap, is de schone indruk die het maakt. Op zondag ging de terugreis via de kanaaltunnel en een regenachtig België, we waren weer op weg naar Nederland, naar Maastricht, waar deze reis met een heerlijk diner in Hotel de l'Empereur werd afgesloten.

Jan Vissers